REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Data from the respective official websites and blogers platform on 01.01.2013 p.
2. Potseptsov H. Ukrayins'ki politychni komunikatsiyi: vid tok-shou do Maydanu / Heorhiy Potseptsov [Electronic resource]. – Access mode: http://www.ucipr.org.ua/publications/ukraiinski-politichni-komunikatciii-vidtok-shou-do-maidanu.
3. ChadwickA. Internet politics : states, citizens, and new communications technologies / A. Chadwick. – New York : Oxford University Press, 2006.
4. Kietzmann J. H. Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media / J. H. Kietzmann, K. Hermens et all. (2011). Business Horizons 54(3): 241–251.
5. Dahlgren P. The Internet, Public Spheres, and Political Communication: Dispersion and Deliberation / P. Dahlgren – Political Communication, 2005 22:147–162.
6. Mishne G. Leave a Reply: An Analysis of Weblog Comments / Gilad Mishne, Natalie Glance. – http://goo.gl/NyxIm.
7. Stieglitz S. Social media and political communication: a social media analytics framework / S. Stieglitz, L. Dang-Xuan. Soc. Netw. Anal. Min. 2012. http://dx.doi.org/10.1007/ s13278-012-0079-3
8. Cha M. Measuring User Influence in Twitter / Meeyoung Cha et al. –http://snap.stanford.edu/class/ cs224w-readings/cha10influence.pdf
9. Sifry M. User-Generated Online Video Swamping Official Obama, Romney Content on YouTube / Micah Sifry. –http://goo.gl/2VUja.

УДК 323(477):796.332

Кулик Сергій,
кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
43024, Україна, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Винниченка, 28, каб. 4;
kumys@ua.fm
ORCID ID 0000-0001-7520-7426

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБАХ

Анотація. *На прикладі функціонування кількох футбольних клубів (ФК) сучасної Прем'єр-ліги України простежено політизацію спорту за часів СРСР, а саме щодо назв, емблем, гімнів, форм команд. Декомунізацію в спорті, футболі, зокрема, після здобуття Україною незалежності, ми трактуємо як його деідеологізацію, дерадянизацію, дерусифікацію.*

Розглянуто два етапи проведення декомунізації в українському футболі – т. зв. непряму декомунізацію відразу після проголошення незалежності (кінець ХХ ст.) та новітню (із 2015 р.). Показано, що непряма декомунізація (зміна кольорів форми, зникнення з емблеми клубу червоного кольору, червоних зірок) в українському футболі відбулася задовго до прийняття законів України про декомунізацію. Спираючись на нормативно-правову базу, конкретизовано аспекти проведення декомунізації ФК та з'ясовано її особливості. Простежено особливості проведення декомунізації у футбольних клубах: їх різну тривалість, різні підходи до її проведення, різне залучення до цього фанів і керівництва клубів. Доведено, що найпродуманіше та найдемократичніше декомунізацію провели у ФК «Іллічівець». Виділено слабкі та сильні сторони проведення декомунізації у вітчизняному футболі. Деталізовано способи комунікації органів місцевого самоврядування, керівництва ФК із мешканцями міст, уболівальниками й фанами. Уважаємо, що після проведення декомунізації у вітчизняному спорті з'явилася нова понятійна тріада: ідеологія «Україна – потужна спортивна держава», українізація, націоналізація. Стверджуємо, що декомунізація у вітчизняному футболі проведена частково.

Ключові слова: *ідеологізація спорту, декомунізація, футбольні клуби України, ФК «Іллічівець», гімн і емблема футбольних клубів, ультрас.*

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Масштабні перейменування у світовій історії пов'язані саме з процесами імперських колонізацій [1]. Масові перейменування географічних та інших об'єктів в історії України почала робити саме комуністична влада, для якої головним було зафіксувати в назвах свою ідеологію. Тому за часів СРСР простежуємо ідеологізацію багатьох аспектів спорту. Наприклад, назви спортивних споруд – Червоний стадіон, Республіканський стадіон імені Хрущова – нині НСК «Олімпійський» у Києві; періодичних видань – «Радянський спорт»; команд різних видів спорту – «Червона зірка», «Фрунзенець», «Дзержинець»; назви різноманітних спортивних змагань та нагород.

Головна причина критичного стану, у якому опинився футбол, як і весь український спорт, – у тому, що він досі не заробляє на своє існування, а цілком залежить від власників клубів – представників великого бізнесу. У нових, насамперед політичних та економічних, реаліях після Революції Гідності чимало футбольних клубів потрапили в зону фінансової та організаційної турбулентності. Уперше в чемпіонаті України сезону 2016/2017 брала участь рекордно мала кількість команд – лише дванадцять. У попередньому чемпіонаті виступали 14 клубів, а до цього їх завжди було 16. Перед чемпіонатом сезону не пройшли атестацію «Металіст» (Харків) і «Говерла» (Ужгород). Раніше був розформований збанкрутілий «Металург» (Запоріжжя). В останні роки капітали власників клубів різко зменшилися й вони стали вкладати у свої футбольні активи набагато менше коштів. У випадку, коли власники з певних причин утратили інтерес до своїх дорогих «іграшок», клуби зникали – «Арсенал» (Київ), «Кривбас», «Металург» (Донецьк), «Металург» (Запоріжжя), «Металіст» (Харків), до пониження клубів у класі також призводила нелогічна поведінка окремих власників клубів – «Дніпро» (Дніпропетровськ).

Агресія Росії на південному сході України зумовила територіальні зміни у вітчизняному футболі – клуби з Донбасу були змушені базуватись і виступати в інших містах: «Шахтар» (Донецьк) – у Львові, «Зоря» (Луганськ) – у Запоріжжі, «Олімпік» (Донецьк) – у Києві, «Сталь» (Кам'янське) – у Дніпрі – через реконструкцію домашнього стадіону.

У 2015 р. на виконання вимог законів про декомунізацію футбольні клуби України повинні були змінити свої назви, символіку, гімн, відповідно й інші елементи командної атрибутики та інфраструктури. Такі зміни вітчизняні клуби робили вже не вперше, але це було викликано бажанням власників клубів, спонсорів команд переглянути або змінити повністю чи частково командну атрибутику. Тобто тоді це була добровільна, іміджева дія, а нині – вимога закону, здійснення державної політики й вимога часу. Керівництво футбольних клубів у проведення декомунізації вкладало різний зміст, трактування, запропонувало при цьому різні шляхи комунікації та співпраці з уболівальниками, фанами команд, саме визначило поступовість цього процесу. Автор розглядає проведення декомунізації в українському спорті, футболі зокрема, як його деідеологізацію, дерадянизацію, дерусифікацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз окремих аспектів нормативно-правової бази [2] проведення декомунізації в Україні в контексті проблематики нашого дослідження розглядали С. Леп'явко [1], В. Яворський [3]. Суспільні, мовні особливості молодіжної субкультури – футбольних фанів, радянські реалії та тоталітарні впливи у власних назвах вітчизняних футбольних команд досліджено в працях І. Процик [4; 5]. Вплив зміни назв футбольних клубів на їх емблеми, символіку стосовно геральдики розглядали Д. Штрайс [6], А. Валерко [7], зміну елементів бренду – С. Островерх [8]. Стислий огляд «Як декомунізація змінила український футбол» зробив О. Бабій [9]. Інформацію про зміни в командній символіці, атрибутиці під час проведення декомунізації у конкретних футбольних клубах України знаходимо на їхніх офіційних сайтах [10; 11; 12], сайтах ультрас команд [13; 14; 15; 16]. Однак комплексного дослідження особливостей проведення декомунізації у вітчизняних футбольних клубах поки що немає.

Мета роботи – простежити особливості проведення декомунізації футбольних клубів у Прем'єр-лізі України.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Декомунізацію в українських футбольних клубах ми розглядали системно, у масштабах проведення її в усій країні, тобто як декомунізація населених пунктів України вплинула на зміну

назв, символіки та ребрендингу футбольних клубів. Структурно-функціональний метод передбачає дослідження предмета з погляду взаємопов'язаності елементів, що утворюють його структуру, і функцій, властивих цим елементам. Ми виділили такі елементи структури футбольного клубу, як атрибутика (назва, емблема, гімн, форма гравців клубу), назва стадіону, робота керівництва, прес-служби клубів, назва фан-організацій. Психологічний метод застосовано нами для з'ясування того, як поведінка керівництва, болільників, фанатів команд вплинули на прийняття рішень про декомунізацію й швидкість її проведення в клубах.

За допомогою порівняльного методу ми виявили особливості (часові, структурні, робота керівництва клубів із громадськістю та вболівальниками, центри прийняття рішень) проведення декомунізації в різних футбольних клубах України. Також ми запропонували своє бачення позитивних і негативних сторін декомунізації у вітчизняному футболі.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

За часів СРСР спортивні команди утримували промислові та сільськогосподарські підприємства, військові округи, органи місцевого самоврядування. Спорт був державною монополією й ідеологічним ресурсом на міжнародній арені. Натомість у незалежній України клуби перейшли у власність олігархів-кланів-конкурентів у бізнесі та футболі – братів Ігоря та Григорія Суркісів («Динамо»), Ігоря Коломойського («Дніпро»), Ріната Ахметова («Шахтар»), Сергія Тарути «Металург» (Запоріжжя)/. Згодом створено цілий пул команд, якими вони володіли. Мотивація олігархів інвестувати у футбол зводилася переважно до питань статусного престижу, амбіцій, громадського іміджу, лише інколи – до щирого захоплення цією грою. У докризові часи вони вливали в українські клуби дуже серйозні кошти.

У результаті проведення тривалої, точніше розтягнутої в часі декомунізації спортивні клуби, їх символіка й атрибути набули нових значень. При їх зміні керівництво футбольних клубів напрацювало нові шляхи комунікації з мешканцями міст, уболівальниками, фанами, органами місцевого самоврядування. Після проведення декомунізації, на нашу думку, у вітчизняному спорті закріпилася нова понятійна тріада: ідеологія «Україна – потужна спортивна держава», українізація, націоналізація. Ми виділили два етапи декомунізації футбольних клубів – «непряма» декомунізація в незалежній Україні (1990 р.) і «новітня» декомунізація в Україні після Революції Гідності (із 2015 р.). Розглянемо їх детальніше.

«Непряма» декомунізація в незалежній Україні

Із проголошенням незалежності України на хвилі викривальних публікацій про комуністичний режим змінено назву міста Луганськ (Ворошиловград – до 1990 р.). Тому місцевий футбольний клуб був змушений змінити свою емблему. Особливість цього процесу полягала в тому, що в той час він не набув широкого суспільного розголосу, а нову символіку клубу представило його керівництво.

Луганська «Зорюшка» – ФК «Зоря» (Ворошиловград/Луганськ) (Прем'єр-ліга). Футбольний клуб «Зоря» заснований у 1923 р. як команда паровозобудівного заводу імені Жовтневої революції. Вибір однієї з назв команди – «Дзержинець» (1937–1947, 1952–1953 рр.) зумовлений тим, що в той період на заводі випускали паровоз марки «ФД» (Фелікс Дзержинський), а «Зоря» (1964–1991 та з 1995 р.) – від назви фізкультурного колективу підприємства – товариства «Зоря». Свої домашні ігри команда проводила на стадіоні імені Леніна (відкритий у 1923 р.), імені К. Ворошилова (1951–1962 рр.).

Особливість емблеми клубу є те, що на ній завжди був напис *ЗАРЯ Луганск* російською мовою. В емблемі ФК «Зоря» в 1964–1970, 1990–1991 рр. змінена лише кольорова гама (із червоного на помаранчевий) емблеми ФК «Зоря» (Ворошиловград) із зображенням тепловоза – спонсора команди Луганського тепловозобудівного заводу. Емблема ФК 2000–2010 рр. була цікавим поєднанням герба м. Луганська періоду Російської імперії з олександрівською стрічкою та вставкою жовто-блакитного прапора України. Натомість сучасна емблема ФК «Зоря» чорно-червоного кольору [12] вже нічим не нагадує радянський період, хоча на фанівському сленгі команду називають «Зорюшка». На «трудову» приналежність команди вказують такі рядки в тексті гімну клубу, написаному лише російською мовою:

«Заря», «Заря» все ярче светит./Победы ждет ***рабочий край»***.

Отже, декомунізація м. Луганська призвела до часткової зміни емблеми місцевого футбольного клубу, його кольорової гами. Наголосимо, що гімн цієї команди виконують лише російською мовою.

«Немає другої країни, немає іншого «Дніпра». ФК «Дніпро» (Дніпро/петровськ) *(Друга ліга, із 2017 р.)*. Радянська традиція неймінгу футбольного клубу за провідною сферою господарства міста, у якому цей клуб функціонує [8, с. 116], підтверджує історія легендарного вітчизняного ФК «Дніпро». Офіційною датою його заснування вважають 1918 р., коли була сформована команда «БРІТ» (Брянський робітничий індустріальний технікум). У 1925–1936 рр. команда ФК «Петровець» представляла «Дніпропетровський металургійний завод імені Г. І. Петровського». Пізніше вона отримала назву «Сталь», «Металург», із 1961 р. – «Дніпро».

Зміна кольорів емблеми та форми команди на більш національні в 1990–2000 рр. із сучасного погляду можна трактувати як непряму декомунізацію. Так, у чемпіонаті СРСР із футболу «Дніпро» грав у червоно-білій формі (нагадувала кольори московського «Спартака»), а, починаючи з 1993 р., змінив її на синьо-білу (синій – колір води р. Дніпро). Сучасні фірмові кольори клубу – синьо-біло-голубі. До речі, так називають і фанів команди. На емблемі ФК (із 1976 р.) помітне використання червлені як головного кольору в державній символіці СРСР, у 2003 р. його змінено на синій, згодом – голубий [6]. Поступом до українськості вітчизняного футболу вважаємо те, що у 2008 р. команда переїхала зі стадіону «Метеор» – назви-метафори, що характерна для радянського спорту, на новий «Дніпро-Арена». У цьому аспекті наголосимо на регіональності назви стадіону ФК «Шахтар» – «Донбас-Арена».

Наголосимо, що тексти гімнів ФК «Зоря», «Дніпро» існують лише російською мовою. Крім того, у гімні останнього згадана колишня назва міста: «Снова мы стоим стеной / За ***Днепропетровск*** родной».

«Зіркове» київське «Динамо» (Прем'єр-Ліга). У 1924 р. Пролетарсько-спортивне товариство «Динамо» обрало синьо-білі кольори як символ слів Ф. Дзержинського про світлі та чисті думки працівників правоохоронних органів. Переконливий той факт, що ще до прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Державний прапор України» (січень 1992 р.) форма клубу була чітко витримана в кольорах національного прапора України (1990–1991 рр.).

Емблема гранда українського футболу також зазнала впливу непрямої декомунізації. Так, у різні роки емблема клубу містила червону зірку, кольори прапора УРСР, неофіційний символ міста – каштан. Із 1993 р. на емблемі наявні кольори прапора незалежної України, ще пізніше – літера «*Д*» і назва міста в поєднанні з кольорами прапора України. Основна ідея емблеми «Динамо» (із літа 1996 – 2011 рр.), крім кольорів національного прапора, мала на увазі візуальне відмежування від символіки часів СРСР, при цьому зберігши впізнавані елементи [16]. На чинній емблемі ФК, запозичивши європейську практику, додали (не червоні!) зірки за класичним стандартом – кожні десять чемпіонств.

На нашу думку, своєрідна декомунізація – зміна колірної гами командної форми – була певним компенсаторним фактором, пов'язаним із негативним сприйняттям працівників правоохоронних органів, «мєнтів» – по-народному, у тогочасному українському суспільстві. Із плином часу асоціація назви клубу «Динамо» з однойменним товариством поступово зникла.

Отже, у «Дніпро», «Динамо» спочатку відбулася непряма декомунізація – зміна певних атрибутів ФК (емблема, форма) без зміни назви, а після 2015 р. у ФК «Дніпро» проведено зміни на виконання закону про декомунізацію.

«Новітня» декомунізація в Україні після Революції Гідності

Новітня декомунізація футбольних клубів України відбулась у масштабах усієї держави. Частково вона зумовлена рішенням Верховної Ради України про зміну назв населених пунктів у рамках процесу декомунізації. Тому футбольні клуби з цих міст повинні були змінити свої назви, символіку, іншу спортивну атрибутику. Це пов'язано з виконанням вимог Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (2015 р.) [2]. Констатуємо, що в ньому немає конкретних згадок про спортивні організації, клуби, команди. Ми погоджуємось із думкою представників Харківської правозахисної групи про те, що в цьому законі немає «чіткого вичерпного переліку заборонених символів разом із їхніми зображеннями», а «межі використання п'ятикутної червоної зірки виглядають досить суперечливим – не зрозуміло, чи вона підпадає під повну заборону, як «елемент символіки комуністичної партії», чи тільки в поєднанні з іншими комуністичними символами» (ст. 1 п. 4) [3]. У своєму дослідженні, ми вважаємо червону зірку ідеологічним символом, державним символом радянської влади та тоталітаризму.

Зауважимо, що встановлені в законі терміни виконання не могли бути дотримані, бо, відповідно до регламентних норм ФІФА, УЄФА та ФФУ, клуб може змінити свою назву тільки в міжсезоння.

«Сталевари» – ПФК «Сталь» (Дніпродзержинськ/Кам'янське) (Прем'єр-ліга). Із декомунізацією Дніпродзержинська на Кам'янське цей процес продовжився в професійному футбольному клубі, якому в 1998 р. повернули назву «Сталь». Раніше відтворена збірна Дніпровського металургійного комбінату імені Ф. Е. Дзержинського (ДМКД) називалася «Металіст», «Металург».

Елементи нової емблеми «стальних» тісно пов'язані з історією Кам'янського, а саме: емблема у формі щита; вогонь Прометея – символ гарячого металу, чорної металургії; офіційні кольори міста – малиновий і жовтий; корпоративний фірмовий знак ДМК [17]. Звернемо увагу на декомунізовані елементи логотипу ПФК – зникли сині п'ятикутні зірки, старий напис червоним кольором «ДМКД» змінено на «ДМК». Позитивно, що клуб офіційно змінив цей напис у червні, а комбінат – лише в грудні 2016 р. До цього часу недекомунізованою лишалася назва спортивного комплексу «Дзержинка», куди входив стадіон «Металург» – домашня арена «Сталі». Згодом ця спортивно-оздоровча база ДМК була перейменована в КСЦ (культурно-спортивний центр) «Дніпровець» [18]. Сьогодні «Сталь» – єдиний представник Дніпропетровської області в елітному дивізіоні чемпіонату України з футболу.

Найстаріша команда України – ФК «Зірка» (Кіровоград / Кропивницький) (Прем'єр-ліга). Команда «Зірка» утворена в 1911 р. з робітників заводу «Ельворті» (Єлисаветград). У сучасних ультрас клубу, які ідентифікували себе як прихильники правих політичних поглядів у вітчизняному фан-русі, назва «Зоря» викликала комуністичні асоціації – «Звезда» (рос.). Це зумовлено тим, що в радянську добу команда під різними назвами, серед них і «Червона зірка», захищала честь однойменного заводу. Цікаво, що декотрі вболівальники трактували назву команди з погляду християнської міфології – Віфлеємська зірка [15].

Емблема клубу від 2008 р. була насичена червоним кольором, у центрі якої зображена велика червона зірка в контурах фортеці Єлисавети. Ці контури запозичені з нового герба м. Кіровограда (1996 р.), які, зі свого боку, використали ще на першому гербі м. Єлисаветграда 1845 р. Отже, емблема ФК вказувала на приналежність до міста. Натомість на емблемах ФК, починаючи від 2011 р., зникла червона зірка, проте залишили зірки меншого розміру. У 2016 р. гравці й тренери клубу підтримали перейменування міста та відразу представили декомунізований логотип – замість напису *Кіровоград* з'явився *Кропивницький* [10]. Зауважимо, що зміни емблеми клубу відбулася без проведення голосування серед уболівальників.

«Внучата Ілліча» – ФК «Іллічівець» / «Маріуполь» (Прем'єр-ліга). Історична назва «металургійної столиці» України – Маріуполь була повернута місту Жданов (із 1948 р.) на прохання його жителів у 1989 р. Парадокс: у місті відразу демонтували три пам'ятники радянському партійному та державному діячеві А. Жданову, закрили його меморіальний музей, лише в серпні 2014 р. повалено пам'ятник В. Леніну. Історія з перейменуванням футбольного клубу «Іллічівець» почалась у 2015 р., коли це питання було підняте на хвилі декомунізації. Воно набуло резонансу й тому, що клуб став переможцем сезону 2016/17 у Першій лізі й достроково оформив право на підвищення в класі.

Футбольна команда на маріупольському заводі імені Ілліча створена в 1936 р. Футбольний клуб навіть за радянських часів не називався «Іллічівець», а йменувався «Азовсталь», «Азовець», «Локомотив», найдовше він був «Новатором» і «Металургом». У кінці 1990-х рр. фінансову допомогу команді надавали металургійні гіганти – комбінат імені Ілліча та «Азовсталь». Саме з цієї причини клуб назвали «Металург», який ідентифікували як «команду сталеварів». 17 грудня 2002 р. команда змінила назву на «Іллічівець», коли генеральним спонсором ФК став ВАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча». Назву для клубу обрав «червоний директор» В. Бойко (1938–2015 рр.), який за життя був почесним президентом «Іллічівця».

Проведення декомунізації в різних футбольних клубах мало свої особливості (табл. 1). Насамперед, різна її тривалість, різні підходи до її проведення, різне залучення й комунікація фанів із керівництвом клубів. Найпродуманіше та найдемократичніше проведено декомунізацію у ФК «Іллічівець».

Таблиця 1

Особливості проведення декомунізації футбольних клубів України

Ідеї	Практична реалізація	Дата
Зміна назви та емблеми клубу	**ФК «Іллічівець»:** заява прес-служби – перейменувати клуб.	Січень 2017 р.
Пропозиції щодо зміни назви клубу	**ФК «Іллічівець»:** Повернути стару назву: «Локомотив» (1974–1975), «Новатор» (1976–1992), «Металург» (1971–1974, 1996–2002). Запропонували нові: «Маріуполь», «Приазов'я», «Кальміус», «Меотида» [19]. Для того, щоб не політизувати процес декомунізації, не зациклити його на назві однойменного добровольчого батальйону в час проведення АТО, у конкурсі не брала участі історична назва ФК – «Азовець» (1966–1971 рр.), хоча серед уболівальників такий варіант назви був досить популярний.	2015 – 2017 рр.
Позиція щодо перейменування ФК «Іллічівець»		
Фанів	Перед матчем із ФК «Буковина» провели марш із вимогою перейменувати та повернути історичну назву клубу – «Металург». Підстави: ультра принципово ніколи не використовували назву «Іллічівець», називаючи його «Металургом». Заява ультра: «Клуб належить не одному підприємству, а всьому місту. Маріуполь – це місто металургів, а не іллічівців» [14]. Під час маршу фанів лунав заклик «Вимога нації – декомунізація». Акцію підтримали фани «Буковини».	01 жовтня 2016 р.
Президента клубу	Почесного (довічного) президента клубу В. Бойко: «Поки я живу – буде «Іллічівець»!».	До червня 2015 р.
Керівництва клубів	Спільна позиція клубів: моніторинг ситуації, проведення консультацій із фахівцями, представниками спортивної громадськості й фан-середовища, ветеранами футболу, журналістами, уболівальниками.	Протягом року
	Заява про наміри змінити назву на ФК «Маріуполь» після вимог фанатів. Не погодилося з думкою фанатів про те, що колишню назву «Металург» можна вважати історичною, адже під такою назвою ФК виступав дев'ять років, тоді як інші назви існували довше або з'явилися раніше.	06 жовтня 2016 р.
	ПФК «Сталь»: проведено відкритий конкурс, серед робіт обрані десять найцікавіших екскізів. Один із них був допрацьований групою дизайнерів на замовлення клубу.	–
Тренерів	Тренер ФК «Іллічівець» О. Севідов: Нове ім'я команди – це рішення вболівальників. Футбол існує для вболівальників [11].	31 травня 2017 р.
Акціонерів	**ФК «Іллічівець»:** урахування всіх думок і побажань, без політичного підґрунтя в цьому питанні.	Протягом року
Гравців	**ФК «Іллічівець»:** назва – не найголовніше, головне – результати на футбольному полі.	
Громадськості	Голосування вболівальників на офіційному сайті ФК «Іллічівець» та міському порталі Маріуполя щодо нової назви клубу. Найпопулярніші – «Маріуполь» і «Металург».	
Зміна назви та емблеми ФК «Іллічівець»		
Назви клубу	Назву ФК «Маріуполь» підтримали 41,18 % учасників голосування; ФК «Металург» – 40,92 %; ФК «Приазов'я» – 9,09 % учасників голосування [19].	До 20 квітня 2016 р.
	Рішення затверджено на зборах учасників Прем'єр-ліги	02 червня 2017 р.
	Офіційне оголошення про перейменування	14 червня 2017 р.
Емблеми клубу	ФК запропонував фанатам вибрати нову емблему з трьох варіантів 14–18 червня голосуванням на сайті клубу [20]. Зміна кольорової гами емблеми – на синій і помаранчевий.	18 червня 2017 р.
Представлення нової емблеми клубів		
Емблеми клубів	**ПФК «Сталь»:** авторський варіант	18 червня 2016 р.
	ФК «Зірка»: варіант адміністрації клубу	15 липня 2016 р.

ФК «Іллічівець» отримав нову назву, звільнену від натяків на ідеологію. Наголосимо, що у квітні 2016 р. спонсор ФК – Маріупольський металургійний комбінат (ММК) – змінив трактування назви: комбінат почали називати на честь радянського вченого-металурга Зота Іллича Некрасова, а не Володимира Іллича Леніна. Тому, крім традиційних назв фанів клубу «Маріуполь» – «азовці», «маріки», що вказували на географічне розміщення [21], залишились ідеологічні – «внучата Іллича, іллічівці, іллічі, ленінці» [5]. Тому ультрас «Карпат», які представляють націоналістичний та ультраправий напрям в українському фан-русі, у серпні 2008 р. під час матчу у Львові «адресували керівництву маріупольського клубу й усім тим, хто посприяв перейменуванню» банер «із зображенням зелено-білого чоловічка, який викидає серп і молот у смітник із написом «Ваше місце в мавзолеї» [13]. Збереження назви комбінату зумовило збереження назв інфраструктури клубу: спорткомплексу «Іллічівець», фан-клубів («Ілліч-сталь»). Тому вважаємо, що пережитки тоталітаризму не швидко зникнуть із футбольних трибун.

У новій емблемі «Маріуполя» використано кольори, які давно визнано клубними, – синьо-помаранчевий (колір моря та сонця), неформальний символ команди – приазовську чайку. Крім того, емблема увібрала в себе офіційний символ міста – стилізований якір. Важливо, що частина ультрас «Іллічівця» не сприйняли ребрендинг, тому продовжує використовувати назву «Металург», старий логотип (або лише чайку) та помаранчевий із темно-синім кольори у своїх банерах і розтяжках.

Лише на початку 2018 р. ФК перейменував свій стадіон «Іллічівець» на «Стадіон імені Володимира Бойка» на честь колишнього президента клубу й ММК імені Іллича В. Бойка [22]. Натомість, у тексті гімну клубу, який виконують лише російською мовою, ще лишилися згадки про клуб «Іллічівець»:

Кто бы там ни был у дальних ворот. / Наш ***«Ильичёвец»*** с пути не свернёт.
«Ильичёвец» – Мариуполь. ***«Ильичёвец»*** – Мариуполь.
«Ильичёвец» – Мариуполь. ***«Ильичёвец»*** – Мариуполь.
[…] Наша команда. Наша игра. / Мы, ***«Ильичёвец»***, с тобой навсегда.

Таблиця 2

Аспекти декомунізації футбольних клубів України

Аспект декомунізації	Трактування
1	**2**
Правовий	Згідно із Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні…» відповідні юридичні особи мали упродовж місяця змінити установчі документи, найменування та символіку (до 22 червня 2015 р.). Ст. 7. Прикінцеві та перехідні положення (пункт 3; 4).
Спортивний	Проведення декомунізації в спорті. **ФК «Іллічівець»:** додатковим аргументом щодо зміни назви було те, що в Прем'єр-лізі України виступали ще два ФК «Металург» – з Донецька та Запоріжжя, які знялися з чемпіонату.
Політичний	Деідеологізація, дерадянизація, дерусифікація вітчизняного спорту.
Політизації	**ФК «Іллічівець»:** неучасть у конкурсі історичної назви клубу – «Азовець» (1966–1971 рр.). Участь представників Цивільного корпусу «Азов» у марші протесту фанатів, заклики фанів «Вимога нації – декомунізація». Питання державної мови – гімни і сайти **ФК «Зоря» (Луганськ), «Дніпро»** виконують та функціонують російською мовою.
Управлінський	Професійна робота адміністрації, прес-служби команд.
Регіональний	**ФК «Іллічівець»:** зміна виробничої назви на географічну.
Глядацький	Урахування позиції фанів, мешканців міста.
Фан-руху	Зміна спортивної атрибутики ФК, фанатського фольклору. Згуртування та націоналізація вітчизняного фан-руху.
Іміджевий / ребрендинг	Назва **ФК «Дніпро»** і **ФК «Іллічівець»** збігається з назвою міста. На нових емблемах **ФК «Зірка», «Іллічівець»** зображено символи їх міст, що сприяє рекламі, просуванню останніх.
Міжнародний	Декомунізація в областях України, що межують із ЛНР, ДНР, Російською Федерацією проведена в той час, коли на окупованих РФ територіях України населеним пунктам повернули колишні радянські назви. Ребрендинг ФК позитивно вплинув на їх міжнародний імідж України.

Спільним для ФК «Іллічівськ», «Сталь» є те, що вони представляють підприємства-гіганти чорної металургії та міста-супутники. Захищаючи їх спортивну честь, назви команд були співзвучними. Зміна назви міст пов'язана зі зміною назви спонсора й, отже, його спортивного клубу.

Узагальнивши особливості проведення декомунізації у футбольних клубах України, ми виділили такі її важливі аспекти.

Позитивними результатами декомунізації у вітчизняних футбольних клубах уважаємо:

1. Декомунізація проходила у два етапи: перший – це непряма декомунізація. Уважаємо, що вона була викликана «знизу». Другий етап – після прийняття ВРУ пакету законів про декомунізацію.

2. Два міста й клуби в Україні отримали ідентичні назви: м. Дніпро – ФК «Дніпро», м. Маріуполь – ФК «Маріуполь». Зауважимо, що історична назва – Маріуполь – була повернута місту в 1989 р. ще в першу хвилю декомунізації в Україні, а декомунізація назви ФК «Іллічівець» відбулася майже через тридцять років.

3. Перейменування міст викликало підвищену увагу суспільства, хвилю мемів у соціальних мережах до цих міст і футбольних клубів із них. Це загострило увагу громадськості до логотипів міст, на символи (емблему, гімн, іншу спортивну атрибутику) футбольних клубів, їх кольорову гаму, тобто зміну концептів айдентики (геральдики). Нові емблеми ФК увібрали в себе історію своїх міст, стали ближчими до них. Декомунізація започаткувала, продовжила ребрендинг зазначених клубів. Був дотриманий логічний ланцюжок: зміна назви міста – зміна його символіки – зміна назви клубу – зміна символіки клубу – зміна фанатами всієї його атрибутики.

4. Декомунізація футбольних клубів пройшла демократично – шляхом проведення опитувань, Інтернет-голосувань, відкритих конкурсів, повідомлень прес-служб клубів, без конфліктів у фанатському середовищі. Рух ультрас позитивно сприйняв і вплинув на процес декомунізації міст і клубів. Так, адміністрація ФК «Зірка» у своїй заяві спростувала інформацію, що гравці та тренери клубу виступили категорично проти нової назви міста, й підтримала перейменування на Кропивницький, а фани «Іллічівця» провели марш із вимогою перейменувати клуб і повернути йому історичну назву – «Металург». До процесу перейменування клуби залучили різновікові групи болільників. Декомунізація створила нові традиції в субкультурі вітчизняного фан-руху, сприяла його націоналізації, активізації та підтвердила, що в середовищі українських фанатів домінують ультраправі погляди.

5. Стверджуємо, що декомунізація позитивно вплинула на міжнародний імідж міст і клубів, України загалом. Фахівці доводять, що ФК «Іллічівець» – це приклад удалого маркетингу у футбольному бізнесі. Українські клуби запозичили традиції країн Західної Європи та США, коли клуби оновлюють свою символіку [7] (у нашому випадку вимушено – виконуючи це на дотримання законів і за нових політичних обставин).

Виділимо такі слабкі аспекти декомунізації футбольних клубів України:

1. Тривалі часові межі, що зумовлено затягуванням ухвалення відповідної Постанови Верховною Радою України й дотриманням регламенту ФІФА.

2. Неприйняття декомунізації певною частиною суспільства, трактування її як порушення традицій. У сучасних реаліях України вона була проведена частково. Тобто декомунізували лише команду, а не спортивний клуб з усією інфраструктурою. Наприклад, у ФК «Іллічівець» – змінено лише назву та логотип команди, стадіону, залишено назви спорткомплексу – «Іллічівець», фан-клубів – громадської організації «Фан-клуб ФК "Іллічівець" та фан-клубу, створеного з працюючих на комбінаті робітників і службовців із юридичною особою під назвою «Ілліч-сталь». Гімни ФК «Зоря», «Маріуполь», «Дніпро» існують лише російською мовою, а в тексті останнього згадано стару назву міста.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведення декомунізації в українському футболі, у спорті загалом досить широка. Вона була новим явищем в українському суспільстві. Загалом, проведення декомунізації в Україні ми оцінюємо позитивно. Однак виділимо такі негативні аспекти її проведення:

По-перше, це тривалі часові межі, що зумовлено затягуванням ухвалення відповідної Постанови Верховною Радою України й дотриманням регламенту ФІФА.

По-друге, певна частина українського суспільства не сприйняла декомунізацію в державі, трактування її як порушення традицій. Тому в сучасних реаліях України декомунізація футбольних клубів була проведена частково. Наприклад, декомунізували лише команду, а не спортивний клуб з усією його інфраструктурою. Наприклад, у ФК «Іллічівець» змінено лише назву та логотип команди,

стадіону, залишено назви спорткомплексу – «Іллічівець», фан-клубів – громадської організації «Фан-клуб ФК "Іллічівець" та фан-клубу, створеного з робітників комбінату й службовців із юридичною особою під назвою «Ілліч-сталь». Гімни ФК «Зоря», «Маріуполь», «Дніпро» існують лише російською мовою, а в тексті останнього згадано стару назву міста.

Індустріальні гіганти СРСР, пізніше – України, тривалий час були генеральними спонсорами спортивних клубів різних видів спорту, наприклад команди «Іллічівець» (Маріуполь) з водного полу. Саме з назвою «ЦСКА» столичні фани прагнуть відродити на професійному рівні футбольну команду. Тому дослідження процесу декомунізації у вітчизняному спорті потребує подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Потапчук Н. Сергій Леп'явко. З декомунізацією маємо ситуацію, коли мертвий тримає живого. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1962897-sergij-lepavko-doktor-istoricnih-nauk-profesor-nizinskogo-derzavnogo-universitetu.html.
2. Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/ show/317-19.
3. Яворський В. Аналіз закону про заборону комуністичних символів, *Бюлетень «Права людини», 2015*. URL: http://khpg.org/index.php?id=1430493970.
4. Процик І. «…Треба ще буде подумати про назву». Номінації українських футбольних команд у XX–XXI ст. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство.* Вип. І (27). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2017. С. 252–260.
5. Процик І. «Хохол народився – жид заплакав»: прізвиська футбольних команд та їхніх уболівальників у соціолекті українських футбольних фанатів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Мовознавство.* Вип. ІІ (24). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. С. 215–221.
6. Штрайс Д. *Как могла бы выглядеть форма и эмблема «Днепра». Блог «Кротовая нора».* URL: https://ua.tribuna.com/tribuna/blogs/fcsd_forma/1126209.html.
7. Валерко А. Трішки про геральдику вітчизняного футболу. URL: http://football.ua/ukraine/252897-trishki-pro-geraldiku-vitchiznjanogo-futbolu.html.
8. Островерх С. А. Назва футбольного клубу – основний ідентифікаційний елемент його бренду. *Реклама: інтеграція теорії та практики:* тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21 листопада 2014 р.) / відп. ред. Є. В. Ромат. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014, С. 115–117.
9. Бабій О. «Дніпро» з Дніпра, або Перша ліга у Горішніх Плавнях. Як декомунізація змінила український футбол. URL: https://football24.ua/dnipro_z_dnipra_abo_persha_liga_u_gorishnih_plavnyah_yak_dekomunizatsiya_zminila_ukrayinskiy_futbol_n318243/.
10. Офіційна заява ФК «Зірка» щодо зміни назви міста. URL: http://fczirka.com.ua/index.php/g/news/2867-2867.
11. Севидов: благодаря Владимиру Бойко мы многих обогнали по уровню инфраструктуры. URL: http://fcmariupol.com/news/?id=7675.
12. Символика. [Електронний ресурс]. Доступно: http://zarya-lugansk.com/club.php?tttab=club_anthem.
13. Карпати – Іллічівець. 12 серпня 2008 р. URL: ultras.org.ua/00274.html.
14. Ультрас «Іллічівця» соромно за назву своєї команди. URL: http://plussport.com.ua/news/201610/872-ultras-illichivcya-.
15. Ультрас «Зірка» Кіровоград. URL: http://ultras.org.ua/forum/viewtopic.php?t=433&sid=55ebed38daf7c815265401f401d7ab4a.
16. Эмблема Динамо. Как изменялась эмблема Динамо, начиная с 1927 года по наши дни. URL:: http://starkiev.com/%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%BE/%D1%8D%D0%BC%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%BE/.
17. Сталь змінила логотип команди. URL: http://m.1927.kiev.ua/news/view/51154.
18. Утвержден логотип КСЦ «Днепровец». URL: http://www.dmkd.dp.ua/sport.
19. Для ФК Ильичевец ищут новое название от Мариуполя до Меотиды. URL: https://strana.ua/ news/9522-futbolnomu-klubu-ilichevec-.
20. Грицун Р. Футбольна декомунізація. Клуб УПЛ «Іллічівець» змінив назву. URL: https://tribuna.pl.ua/news/futbolna-dekomunizatsiya-klub-upl-illichivets-zminiv-nazvu/.
21. Фанатські прізвиська українських клубів. URL: http://spy-football.com/relax/30d10m4257ba.html/.
22. ФК «Маріуполь» перейменував свій стадіон на честь колишнього президента меткомбінату В. Бойка. URL: http://ua.interfax.com.ua/news/sport/483397.html.

Матеріал надійшов до редакції 01.10.2018 р.

PECULIARITIES OF DECOMMUNIZATION IN UKRAINIAN FOOTBALL CLUBS

Abstract. The Soviet era sport politization, more specifically the team names, emblems, fight songs, strips, has been analyzed by the example of several Ukrainian Premier League football clubs (FCs). Following on from the results, we interpret decommunization in sport of independent Ukraine, particularly, but not exceptionally in football, as deideologization, desovietization, and derussification.

Two decommunization stages in Ukrainian football have been considered herein. That is the so-called indirect decommunization developed immediately after Ukraine following independence (by the close of the twentieth century) and current (since 2015). It has been established that indirect decommunization such as the replacement of red color from strips, club emblems, and red stars in Ukrainian football has been taken place long before the adoption of the Laws of Ukraine 'On Decommunization'. Aspects of the FC decommunization have been specified as well as its features have been clarified on the grounds of the regulatory framework. Decommunization features of football clubs, their different duration, approaches to its implementation, involvement of fans and headboard have been studied. It is proved that the most thoughtful and democratic decommunization has been carried out in the FC «ILLICHIVETS».

Domestic football decommunization strengths and weaknesses have been highlighted. The ways of communication carrying out by the local authorities, and headboard with the city residents, supporters and fans have been thoroughly studied herein. We assert that decommunization in the Ukrainian sport has led to the appearance of a new conceptual triad: the ideology «Ukraine is a powerful sport country», Ukrainization and nationalization.

Key words: sport ideologization, decommunization, football clubs of Ukraine, FC «ILLICHIVETS», fight songs and emblems of football clubs, ultras.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Potapchuk N. Serhii Lepiavko. Z dekomunizatsiieiu maiemo sytuatsiiu, koly mertvyi trymaie zhyvoho [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/1962897-sergij-lepavko-doktor-istoricnih-nauk-profesor-nizinskogo-derzavnogo-universitetu.html.
2. Zakon Ukrainy «Pro zasudzhennia komunistychnoho ta natsional-sotsialistychnoho (natsystskoho) totalitarnykh rezhymiv v Ukraini ta zaboronu propahandy yikhnoi symvoliky [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/317-19.
3. Yavorskyi V. Analiz zakonu pro zaboronu komunistychnykh symvoliv, Biuleten «Prava liudyny», 2015 [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://khpg.org/index.php?id=1430493970.
4. Protsyk I. «…Treba shche bude podumaty pro nazvu». Nominatsii ukrainskykh futbolnykh komand u KhKh–KhKhI st., Naukovi zapysky TNPU. Seriia: Movoznavstvo. Vyp. I (27), Ternopil: TNPU im. V. Hnatiuka, 2017. S. 252–260.
5. Protsyk I. «Khokhol narodyvsia – zhyd zaplakav»: prizvyska futbolnykh komand ta yikhnikh ubolivalnykiv u sotsiolekti ukrainskykh futbolnykh fanativ, Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriia: Movoznavstvo. Vyp. II (24), Ternopil: TNPU im. V. Hnatiuka, 2014. S. 215–221.
6. Shtrajs D. Kak mogla by vygljadet' forma i jemblema «Dnepra». Blog «Krotovaja nora». [Elektronnij resurs]. Dostupno: https://ua.tribuna.com/tribuna/blogs/fcsd_forma/1126209.html.
7. Valerko A. Trishky pro heraldyku vitchyznianoho futbolu [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://football.ua/ukraine/252897-trishki-pro-geraldiku-vitchiznjanogo-futbolu.html.
8. Ostroverkh S. A. Nazva futbolnoho klubu – osnovnyi identyfikatsiinyi element yoho brenda, Reklama: intehratsiia teorii ta praktyky: tezy dop. VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 21 lystopada 2014 r.) / vidp. red. Ye. V. Romat, K. : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 2014. C. 115–117.
9. Babii O. «Dnipro» z Dnipra, abo Persha liha u Horishnikh Plavniakh. Yak dekomunizatsiia zminyla ukrainskyi futbol. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://football24.ua/dnipro_z_dnipra_abo_ persha_liga_u_gorishnih_ plavnyah_yak_dekomunizatsiya_zminila_ukrayinskiy_futbol_n318243/.
10. Ofitsiina zaiava FK «Zirka» shchodo zminy nazvy mista [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://fczirka.com.ua/index.php/g/news/2867-2867.
11. Sevidov: blagodarja Vladimiru Bojko my mnogih obognali po urovnju infrastruktury [Elektronnij resurs]. Dostupno: http://fcmariupol.com/news/?id=7675.
12. Simvolika [Elektronnij resurs]. Dostupno: http://zarya-lugansk.com/club.php?tttab=club_anthem.
13. Karpaty – Illichivets. 12 serpnia 2008 r. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: ultras.org.ua/00274.html.
14. Ultras «Illichivtsia» soromno za nazvu svoiei komandy [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://plussport.com.ua/news/201610/872-ultras-illichivcya-.
15. Ultras «Zirka» Kirovohrad [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://ultras.org.ua/forum/viewtopic.php?t=433&sid=55ebed38daf7c815265401f401d7ab4a.

16. Jemblema Dinamo. Kak izmenjalas' jemblema Dinamo, nachinaja s 1927 goda po nashi dni. [Elektronnij resurs]. Dostupno: http://starkiev.com/%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%BE/%D1%8D%D0%BC%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%BE/.
17. Stal zminyla lohotyp komandy [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://m.1927.kiev.ua/news/view/51154.
18. Utverzhden logotip KSC «Dneprovec» [Elektronnij resurs]. Dostupno: http://www.dmkd.dp.ua/sport.
19. Dlja FK «Il'ichevec» ishhut novoe nazvanie ot Mariupolja do Meotidy [Elektronnij resurs]. Dostupno: https://strana.ua/news/9522-futbolnomu-klubu-ilichevec-.
20. Hrytsun R. Futbolna dekomunizatsiia. Klub UPL «Illichivets» zminyv nazvu [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://tribuna.pl.ua/news/futbolna-dekomunizatsiya-klub-upl-illichivets-zminiv-nazvu/.
21. Fanatski prizvyska ukrainskykh klubiv [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://spy-football.com/relax/30d10m4257ba.html/.
22. FK «Mariupol» pereimenuvav svii stadion na chest kolyshnoho prezydenta metkombinatu V. Boika [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://ua.interfax.com.ua/news/sport/483397.html.

УДК 004.42

Михалюк Назар,
кандидат політичних наук, старший викладач кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
43024, Україна, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Винниченка, 28, каб. 6;
nazar.mykhaliuk@eenu.edu.ua
ORCID ID 0000-0002-5287-0986

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ВМІСТОМ ВЕБ-САЙТУ WORDPRESS

Анотація. *У статті проаналізовано та описано основні функції й можливості системи керування вмістом веб-сайту WordPress, такі як можливість використання плагінів, тем та віджетів. Установлено, що WordPress є однією з найпопулярніших систем керування вмістом та займає понад 50 % ринку створення веб-сайтів та продовжує стрімко розвиватися. Відповідно до мети поставлено та виконано такі завдання: розглянуто місце WordPress на ринку CMS, порівняно з Joomla та Drupal; установлено, що кількість, якість і підтримка плагінів пропонують найбільший вибір користувачам, порівняно з іншими CMS; описано та схарактеризовано основні функції й можливості WordPress, такі як можливість використання декількох сайтів на одній панелі адміністрування, використання великої кількості та професійних тем, наявність функції додавання значної кількості віджетів.*

Ключові слова: *Веб-сайт, WordPress, система керування вмістом, плагін, тема, віджет, веб-додатки.*

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Інформаційні технології набувають усе більшої важливості та актуальності в сучасному суспільстві. Їх проникнення в практично всі сфери життя зумовлює появу нових необхідних навиків і знань, які потрібно опанувати або «йти в ногу з часом». Програмування, розробка веб-додатків та веб-ресурсів ще декілька років тому були дуже складними в опануванні й доступними невеликій кількості населення. Проте з появою нових технологій веб-розробки та нових ресурсів, як WordPress, Joomla, Drupal й інших, доступ до створення нового веб-контенту спростився, практично в будь-кого з'явилася можливість створювати веб-ресурси та додатки без довгого й складного опанування елементів програмування, хоча для створення професійних веб-додатків та веб-ресурсів навики програмування необхідні за будь-яких умов.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В Україні розробкою веб-блогів та веб-сайтів на основі системи керування вмістом WordPress почали займатися практично з моменту появи CMS. Значною її перевагою був вільний доступ до програмного забезпечення. Проте наукові дослідження почали з'являтися порівняно недавно. У західній науці такі наукові дослідження з'явилися набагато